

KSD417 KLASİK VE ROMANTİK DÖNEM ESER ANALİZİ
GİRİŞ

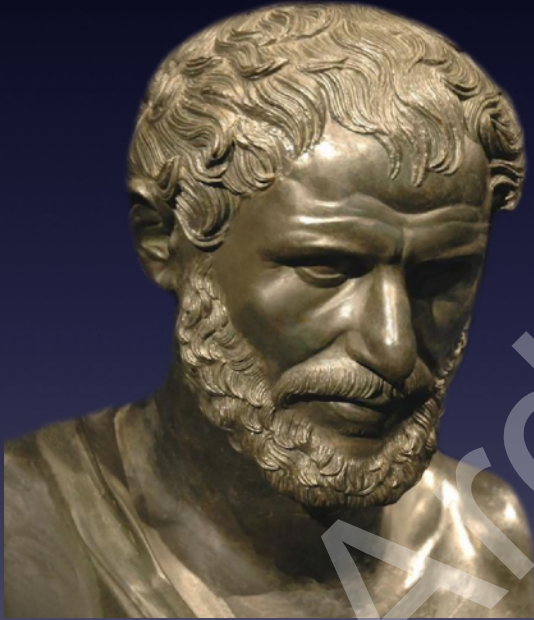
Arda ERDEM
2013

DİYALEKTİK

Ardan Akademik

HERAKLEITOS

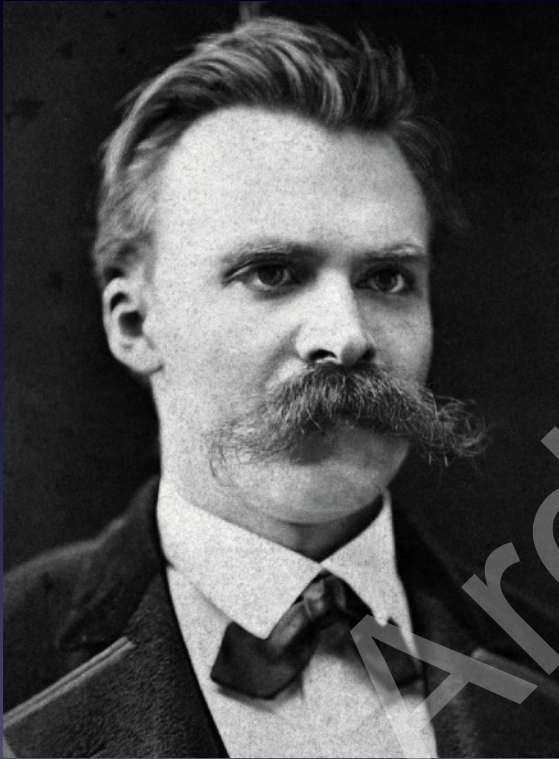
(m.ö. 535 – m.ö. 435)

- «Aynı nehirde iki kez yıkanamazsın.»
- İlk dinamik felsefe
- Karşıtların savaşı, oluşun zorunlu ve tek şartıdır. Eğer bu savaş olmasaydı, hiçbir şey olmazdı.
- Varlıkların meydana gelişi ancak birbirine zıt olan ve bundan ötürü birbirini devam ettiren karşıtların çatışmasına bağlıdır.

FRIEDRICH NIETZSCHE

(1844 – 1900)

- «Tragedya'nın Doğuşu» (1872)
- Apollo – Dionysos Çatışması
- Bu iki öge tabiatın yaratış / yıkış süreçlerini devindirir.
- Bu öğelerden biri var olmadan öteki var olamaz.

APOLLO

- Akıl
- Düzen
- Uyum
- Biçim
- Kontrol
- Varoluş

DİYONYSOS

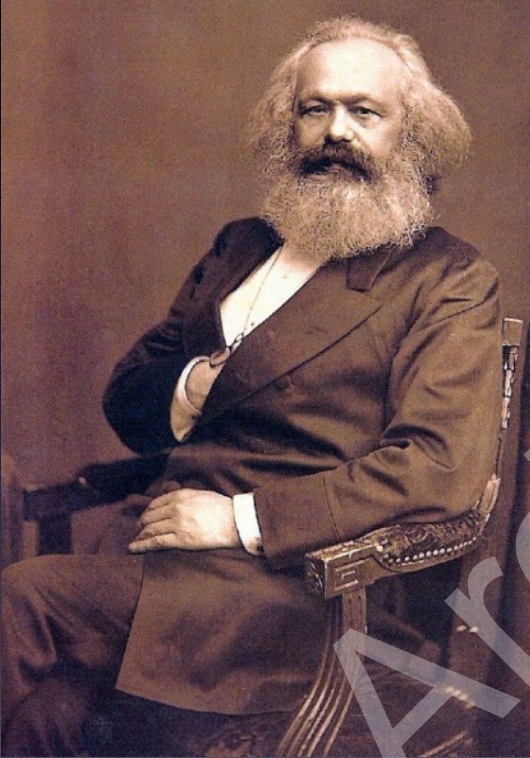

- Üzüm hasadı ve Şarap
- Taşkın ve Coşkun Duygu
- Tutku
- Değişim
- Doğayla Bütünleşme
- Esriklik

X

KARL MARX

(1818 – 1883)

- Diyalektiği, doğanın yapısında kesin bir yasa olarak saptar.
- Bu yasayı toplumsal-tarihsel yapının ve sürecin açıklanmasında kullanır.

Tarihsel süreçler diyalektik bir hareketle, zıtların birbirleriyle yer değiştirmesi sonucu oluşur.

A'yı B'nin zıttı olarak kabul edersek karşımıza şöyle bir şema çıkar:

KLASİK DÖNEM

ANTİK YUNAN

BURJUVAZİ

HÜMANİZM

AYDINLANMA

KLASİK DÖNEM

- 1750 – 1827
- Klasik > Antik Yunan
- Sanayileşme > Kapitalizm > Yeni Orta Sınıf

KLASİK DÖNEM

Yeni HÜmanizm > *Bütün bireyler önemlidir.*

Rönesans – Reform > Aydınlanma Çağı

Aydınlanma Çağı > Akıl, Bilgi, Bilim

KLASİK DÖNEM

Yeni Orta Sınıf:

1. Politik güç ister
2. Eğitilmek ister
3. Dinsel ve Sosyal eşitsizliği sonlandırmak ister
4. Eğlenmek ister

Avrupa'nın dinsel, politik, sosyal, endüstriyel ve sanatsal tüm kurumları odaklarını, bu yeni oluşan sınıfa çevirirler.

KLASİK DÖNEM

Kozmopolitizm:

- Dünya yurttaşlığı.
- Bireyin etnik olarak insanlığı; vatan olarak da tüm dünyayı görmesi.

Ulusal farklılıkların yok olması

KLASİK DÖNEM

- Polifoni ve Barok müzik, Aristokrat ve Yüksek Rahip sınıfının müziği olarak görülür.
- Ayrıca Barok müziğin entelektüel yoğunluğu ile karmaşıklığı yeni sınıfa ağır gelir ve Burjuvazi kendi müziğini yaratır.

Bu müzik:

- Kozmopolit ve geniş kitlelere hitap eden;
- Homofonik
- İtalyanların melodik akıcılığını;
- Almanların işçilik, yapı ve entelektüel gücünü;
- Fransızların enstrüman tekniği ve teknolojisini taşıyan ortak bir stilde yazılmalıydı.

KLASİK DÖNEM

Ortaya çıkan:

ÇEKİCİ, MELODİK ve BESTECİSİNİN
ULUSAL KİMLİĞİNİ VURGULAMAYAN
bir müzik türü oldu.

KLASİK DÖNEM

Müzikal özellikler:

- Homofonik
- Barok müziğin motifik çeşitleme fikrine karşı, melodi üzerine yoğunlaşma
- Anlaşılabilir, kısa cümleler (2, 4, 8 ölçülük)
- Cümlelerde soru-cevap simetrisi
- Tam ve yarım kadansların belirlediği bir form anlayışı

KLASİK DÖNEM

Burjuva konser izleyicisi

Halk konserlerinin artışı

Çalgı müziğinin gelişmesi

KLASİK DÖNEM

- Sonat, Konçerto, Yaylı Kuartet ve Senfoni biçimlerinin gelişmesi
- Formun belirlediği bir müzik anlayışı gelişmesi
- Sonat formunun doğuşu
- Müzikal objektivizm

KLASİK DÖNEM

Mannheim Raket Teması

Allegro assai

Vln 1 *p* *f*

This musical notation shows the first violin part of the Mannheim Rocket Theme. It is in G major (one sharp) and 2/4 time. The tempo is marked 'Allegro assai'. The piece starts with a piano (*p*) dynamic and ends with a forte (*f*) dynamic. The melody consists of a series of eighth and quarter notes, with a final triplet of eighth notes.

W.A. Mozart, Senfoni No.40 / IV, K.550

Allegro

p

This musical notation shows the piano part of the Mannheim Rocket Theme from Beethoven's Piano Sonata No. 1, Op. 2/1. It is in G major (one sharp) and 2/4 time. The tempo is marked 'Allegro'. The piece starts with a piano (*p*) dynamic. The melody is similar to the Mozart version but includes a triplet of eighth notes at the end.

L.v. Beethoven, Piyano Sonatı No.1, Op.2/1

KLASİK DÖNEM

ROMANTİK DÖNEM

AKADEMİK PROBLEM

- Klasik stil ve Romantik stil arasında devamlılık vardır, kırılma gözlemlenmez.
- Mozart, Schubert veya Mendelssohn'u dinleyebilseydi, ortak dili tanır ve müziklerinden zevk alırdı.

Barok > Klasik : DEVRİMSEL

Klasik > Romantik : EVRİMSEL

ROMANTİK DÖNEM

Romantik:

Gerçek dünyaya kontrast, efsanevi, hayali, fantastik, sembolik, kurmaca bir dünya algısı.

Melodik, armonik ve ritmik yapılarda devrimsel bir değişim yoksa, bu iki dönem arasındaki farkı ne tanımlar?

İFADE (expression)

İFADESEL İÇERİK (expressive content)

1. W.A. Mozart, Senfoni No.40/IV, K.550

- Müzik cümlelerindeki açık oranlar ve direkt ifadesi açısından tipik bir Klasik Dönem müziğidir.
- Objektif bir yaklaşımla yazıldığı için, en iyi, müzikal terminoloji ile tanımlanabilir.

Ör:

Sol Minör'den gelen tema, onu modülasyona taşıyan bir köprüye bağlanmakta ve ardından ana tona kontrast oluşturan (majör) ikinci temaya gelinmektedir.

2. L.v. Beethoven, Senfoni No.6/IV, Op.68

- Barok veya Klasik dönem müziklerinden bahsederken her zaman melodik bir temadan bahsederiz. Bu eserde melodik herhangi bir tema yoktur.
- Bu eseri açıklarken yalnızca müzikal bir terminoloji kullanırsak (tema, köprü, gelişme v.b.) hataya düşeriz.
- Çünkü Beethoven saf müzikal, objektif bir anlatım yapmamaktadır.

- Beethoven bu eserde, müzikal yapılarla kurulmuş bir hikaye anlatmaktadır.
- Beethoven tarafından Fırtına olarak adlandırılan bu bölüm, bir yaz fırtınasının müzik diliyle soyutlanmış halidir.
- Eserin tema'sı müzikal değil, müzik dışıdır.
- Eser ancak müzik dışı bir içeriğin müzik diliyle anlatımı olarak düşünüldüğünde bir şey ifade eder.

Romantik dönem müziği, varyasyonların, kontrastların, geliştirmelerin çok ötesine giderek, hikaye anlatmak, resim çizmek ve karmaşık duyguları anlatmak amacı taşımaktadır.

Klasik dönemdeki gibi soyut müzikal yapılar yerini, müzik dışı ifade içeriğine bırakır.

Klasik Dönem ile temel farkı budur.

KLASİK

Müzikal ifade ve içerik FORM'a uymalıdır.

ROMANTİK

Form ve içerik, bireyin ifade ihtiyacına göre şekillenir.

- Melodilerin uzaması ve simetrisini kaybetmesi
- Karmaşık armoniler
- Orkestraların genişlemesi ve olanakların artışı

ROMANTİK DÖNEM EĞİLİMLERİ

1. Belirli duygulara yönelik.

J. Haydn, Senfoni No.88/I, Birinci Tema

Pozitif, canlı, neşeli

Çok genel bir duygusal içerik mevcut

P.I. Tchaikovsky, Romeo ve Juliet Fantezi Uvertürü, Aşk Teması

Armonik melodram

Aşk ve sevdiğini kaybetme duygularının resmedilmesi

Klasik döneme göre uzun, düzensiz, armonik olarak karmaşık melodi

Gür ve gösterişli orkestrasyon

Sürekli tırmanış ve katharsis'e ulaşma isteği

Belirli bir duyguya yönelik içerik

ROMANTİK DÖNEM EĞİLİMLERİ

2. Ulusalçılık

- Bireysel ve ulusal kimliğin vurgulanması amacıyla, etnik ve halk müziklerinin kullanılmaya başlanması.
- Romantik dönem devrimlerin ve ulusal uyanışların çağıdır.
- František Benda, Do Majör Sinfonia No.3/I
  - Müzikal Kozmopolitizm / Klasik
- Bedřich Smetana, Má Vlast / Vltava
  - Etnik Vurgu (Bohemya) / Romantik

ROMANTİK DÖNEM EĞİLİMLERİ

3. Doğanın en vahşi taraflarından etkilenme.

- Endüstri devriminin ardından Avrupa'nın nüfusunun özellikle büyük şehirlerde artışı

İngiltere Nüfusu:

10 Milyon (1800)

21 Milyon (1850)

- Bütün büyük bestecilerin büyük şehirlerde yaşaması ve doğadan kopuş.
- Doğaya karşı hayranlık ve doğayı idealize etme, tapınma.
- Beethoven; «Bir ağacı, bir insandan daha çok severim.»

ROMANTİK DÖNEM EĞİLİMLERİ

4. Gotik ve doğaüstüne yönelme

- Doğanın gizemlerinin bilim yoluyla açıklanmaya başlaması ve orta sınıfın dinsel dogmalardan eskisi kadar korkmaması
- Eğlence amacıyla, geçmişten kalan bu dürtülerin, dönemin iletişim araçları (resim, edebiyat, müzik) vasıtasıyla uyarılma ihtiyacı

Ör:

Hector Berlioz, Fantastik Senfoni, Bl. V: Cadı Ayini Rüyası

Edgar Allan Poe, Kuyu ve Sarkaç

KLASİSİZM

ROMANTİZM

APOLLO

- Akıl
- Düzen
- Uyum
- Biçim
- Kontrol
- Varoluş

X

DIYONYSSOS

- Üzüm hasadı ve Şarap
- Taşkın ve Coşkun Duygu
- Tutku
- Değişim
- Doğayla Bütünleşme
- Esriklik

	KLASİK	ROMANTİK
Besteciler	Haydn, Mozart, Beethoven	Beethoven, Schubert, Mendelssohn, Schumann, Chopin, Liszt, Berlioz, Brahms, Tchaikovsky v.s
Melodi	Dengeli cümlelerde simetrik melodi ve kadans; diyatonik; dar atlamalar	Uzun ve kapsamlı; geniş aralıklar, kromatik yapılanmalar, değişken
Ritm	Ritmik açıklık, düzenli oluşan aksanlar, dans ritimleri tercih	Ritmik çeşitlilik ve elastiklik, tempo rubato
Armoni	Diyatonik armoni; tonik-dominant ilişkisi geliştirildi, büyük formlara altyapı	Kromatizm, tonalitenin iyice açılması ve sınırların zorlanması. Beklenmedik modülasyonlar. Armonik yürüyüşlerde denemeler
Doku	Homofonik, dikey-akor perspektifi	Homofoni, ileriki yıllarda polifoni
Enstrümantal Türler	Senfoni, Solo Konçerto, Solo Sonat, Yaylı Kuartet, Diğer oda müziği türleri	Aynı büyük türler, Tek bölümlü Senfonik Şiir, Solo Piyano
Form	Üç bölmeli form hakim, Sonat-Allegro ortaya çıkışı, absolut form tercihi	Formların genişlemesi, sürekli ve minyatür programlı müzik biçimleri
Dinleyici	Aristokratik, Orta Sınıf dinleyici (dindışı müzik hakim)	Orta Sınıf Dinleyici (dindışı müzik hakim)
Dinamikler	Cresc. ve Decresc. arasında sürekli değişen dinamikler	İfade sel gereklilikten ötürü dinamiklerin aşırı artışı
Tını	Eser bölümleri arasında değişen tınlar	Sürekli değişen ve harmanlanmış renkler; yeni enstrümanlarla alışılmadık denemeler
Performans	Yaylı orkestra, tahta üflemeliler, az sayıda bakır üfleme. 30-40 kişilik orkestralar. Piyanonun öne çıkışı	Yeni enstrümanlar (tuba, korangle, bakırların artışı, arp, pikolo enstrümanlar); büyüyen orkestra, piyanonun öne çıkışı
Virtüozite	Emprovizasyonun konçertolarda kadanslarla sınırlı kalması	Artan virtüozite, bestecilerin virtüozitik yazılarında artış
İfade	Duygusal denge ve duyguların sınırlandırılması	Duygu, duygudurum (mood), atmosfer yaratımına ağırlık verilmesi; garip ve dehşetli olana ilgi